

Leidimų išdavimas

Leidimai naudoti žemės gelmių išteklius

Lapkričio mėnesį nebuvo išduota leidimų naudoti kietųjų naudingųjų iškasenų išteklius.

Leidimai tirti žemės gelmes

Įmonių turinčių leidimus tirti žemės gelmes skaičius lapkričio pabaigoje buvo 120.

Leidimai naudoti požeminį vandenį

Lapkričio mėnesį išduoti 22 leidimai naudoti požeminį vandenį.

Žemės gelmių registras

Žemės gelmių tyrimai

Lapkričio mėnesį įregistruota 1011 žemės gelmių tyrimų.

Žemės gelmių ištekliai

Lapkričio mėnesį aprobuoti ištekliai:

- Panevėžio rajono Virsnio telkinio naujo ploto detalieji išžvalgyti smėlio ir žvyro ištekliai,
- Trakų rajono Margio smėlio ir žvyro telkinio II sklypo detalieji išžvalgyti žvyro ištekliai.

Gręžiniai

Lapkričio mėnesį Žemės gelmių registro gręžinių dalyje įregistruoti 244 gręžiniai.

Geoterminės sistemos

Lapkričio mėnesį įregistruotos 35 geoterminių gręžinių sistemos. Iš viso užregistruotos 926 geoterminės gręžinių sistemos.

Laboratorija

Lapkričio mėnesį buvo ištirti 300 grunto bandiniai ir 42 vandens mėginiai.

Naftos kainos

Pagal OPEC sekretoriato skaičiavimus žaliavinės naftos kaina 2020-12-04 siekė 48,35 JAV dolerių už barelį (kaina 2020-11-04 siekė 39,09 JAV dolerių už barelį).

<https://www.opec.org/>

Tarptautinė geomokslų sąjunga (IUGS)

<https://www.iugs.org/> News No. 171

Teisės aktai

2020 m. lapkričio 18 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 1309 [„Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. kovo 23 d. nutarimo Nr. 351 „Dėl Valstybinių Alių, Didžiosios Girios \(Aukštojo tyro I\), Diržamenių, Gegužinės, Geidukonių, Kazimieravos telmologinių draustinių įsteigimo, jų ribų planų, nuostatų ir valstybinio Aukštojo tyro telmologinio draustinio ribų plano ir nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“](#) (TAR kodas 2020-24956)

2020 m. lapkričio 18 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 1293 [„Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. balandžio 15 d. nutarimo Nr. 387 „Dėl Grūžių, Pelenių, Romainių Ažuolyno, Suktiškių ir Vilkausio valstybinių botaninių-zoologinių draustinių ir Vainaičių tyro valstybinio telmologinio draustinio įsteigimo, ribų planų ir nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“](#) (TAR kodas 2020-24967)

2020 m. lapkričio 18 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 1307 [„Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. sausio 12 d. nutarimo Nr. 5 „Dėl Valstybinių Balandinės, Baužaičių, Gaidžiabalės Samanynės, Konstantinavos, Rūdgirių, Samanių, Velnibalės telmologinių draustinių įsteigimo, jų ribų planų ir nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“](#) (TAR kodas 2020-25305)

2020 m. lapkričio 18 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 130 [„Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 94 „Dėl Valstybinių Bugiedos, Gemeliškio, Meškų, Paažuolynės, Pelesos botaninių-zoologinių draustinių įsteigimo, jų ribų planų ir nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“](#) (TAR kodas 2020-24955)

2020 m. lapkričio 9 d. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymas Nr. D1-675 [„Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. kovo 4 d. įsakymo NR. D1-194 „Dėl Lietuvos Respublikos jūros rajono geros aplinkos būklės savybių patvirtinimo“ pakeitimo“](#) (TAR kodas 2020-23535)

2020 m. lapkričio 5 d. [Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo Nr. VIII-529 2, 5, 7, 8, 9, 10, 11 ir 12 straipsnių pakeitimo įstatymas](#) Nr. XIII-3362 (TAR kodas 2020-24517)

2020 m. lapkričio 5 d. [Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo nr. I-2223 1, 6, 25, 26 ir 57 straipsnių pakeitimo įstatymas](#) Nr. XIII-3363 (TAR kodas 2020-24519)

2020 m. lapkričio 4 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr. 1241 [„Dėl Lietuvos Respublikos žemės gelmių įstatymo Nr. I-1034 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-2481 16 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-P-4508“](#) (TAR kodas 2020-23647)

AKTUALIJOS

Gedimino kalno gręžinių kernas jau Žemės gelmių informacijos centre

Vytautas Purnas, Lietuvos geologijos tarnyba

Po atliktų išsamių ir sudėtingų Gedimino kalno geologinės struktūros tyrimų UAB „Geobaltic“ pristatė kerną iš piliakalnyje išgręžtų 6,5–59,1 m gylio 23 gręžinių. Iš viso bus tinkamai saugoma 780 m kerno, ir jis pateikiamas tolimesniems po Vilniaus Aukštutine pilimi esančios geologinės aplinkos moksliniams ir praktiniams tyrimams. Įdomu, kad Vievyje yra dar ir Žemutinės pilies atstatymo metu išgręžtų pamatų kernas, kuris eksponuojamas prie įėjimo į Žemės gelmių informacinį centrą.

V. Purno nuotr.

Lietuvos geologijos fondai – 80 metų

Nuo Lietuvos geologijos tarnybos įkūrimo 1940 metų spalio mėn 16 d. prasidėjo praktinių žemės gelmių tyrimų duomenų kaupimas. 1941 metais buvo atlikti net šeši naudingųjų iškasenų žvalgybos projektai. Pirmoji, t. y. ir seniausia geologinių tyrimų ataskaita – molio telkinio prie Rubikių ežero Anykščių rajone žvalgybos darbas (darbo vadovas E. Pasendorferis, ataskaita patvirtinta 1941-04-22). Tais pačiais metais išžvalgytas molio telkinys Šeškinėje,

prie tuo metu veikusios plytinės, taip pat ir pirmasis dolomito telkinys Linksmučių kaime, Pakruojo rajone. Įdomu tai, kad dolomitas žvalgytas kaip žaliava kalkių gamybai.

Geologijos fondas – aktualių geologinės informacijos dokumentų saugykla ir skaitykla, tai Valstybinės geologinės informacijos sistemos dalis.

Šiuo metu Geologijos fonde saugoma virš 37 tūkst. geologinių tyrimų dokumentų.

1941 m. molio telkinio prie Rubikių ežero žvalgybos žemėlapis.

Per pandemiją geriau girdisi Žemės garsai – t. y. fiksuojama daugiau žemės drebėjimų

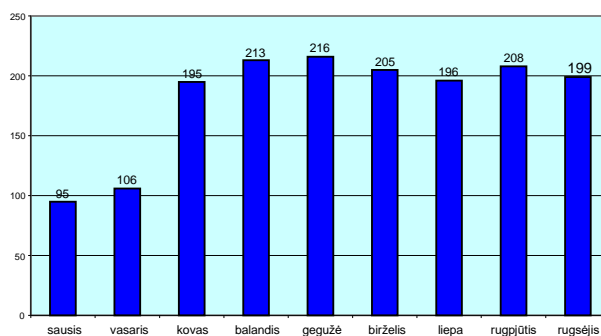
Andrius Pačėsa, Vilma Stankevičienė, Lietuvos geologijos tarnyba

Priemonės, kurių pasaulyje buvo imtasi siekiant sumažinti COVID-19 pandemijos pasekmes keliems mėnesiams, sumažino ir žmogaus veiklą bei su tuo susijusių vibracijų generavimą ir, atitinkamai, su tuo susijusį seisminį triukšmą iki 50 procentų. Galima paminėti, kad seisminį triukšmą sukelia trys pagrindiniai faktoriai: okeanų bangavimas, nuolat kintantis atmosferos poveikis ir žmogaus veikla (pavyzdžiui, pramonė, transportas ir kt.). Šis triukšmas yra nuolatos registruojamas seisminėse stotyse, tačiau daugeliu atveju jis būna gana silpnas, niekada neįreikiama žmonių ir menkai trukdo registruoti seisminius virpesius atsklidu-

sius nuo Žemės drebėjimų. 2020 metų seisminio triukšmo sumažėjimas yra pats reikšmingiausias ir ilgiausiai trukęs per visą seisminių instrumentinių stebėjimų istoriją.

Šis ramus periodas suteikė unikalias galimybes registruoti: 1) silpnus seisminius virpesius generuotus labai silpnų Žemės drebėjimų, kuriuos galima anksčiau užgoždavo „seisminis triukšmas“; ir 2) analizuoti žmogaus veiklos keliamo seisminio triukšmo parametrus, tai ateityje leis pritaikyti me-

todikas šio triukšmo eliminavimui ir geresniam silpnų gamtinių žemės virpesių registravimui.

Seisminiai įvykiai, registruoti LGT seisminiame tinkle, 2020 metų sausio-rugsėjo mėnesiais.

Svarbiausių mineralinių žaliavų poreikis ES didėja

Jonas Satkūnas, Lietuvos geologijos tarnyba

Europos komisija šį rudenį paskelbė komunikatą „Atsparumo, susijusio su svarbiausiosiomis žaliavomis, didinimas. Kaip siekti didesnio saugumo ir tvarumo?“ (2020-09-03 COM(2020) 474 final). Jame pateikta vertinga informacija apie mineralinių žaliavų svarbą ir veiksmus kaip jomis apsirūpinti.

Metalai, mineralai ir gamtinės medžiagos yra neatsiejama mūsų kasdienio gyvenimo dalis. Žaliavos, kurių reikšmė ekonomikai yra didžiausia ir kurioms būdinga didelė tiekimo rizika, vadinamos svarbiausiosiomis žaliavomis. Svarbiausiosios žaliavos yra itin svarbios daugelio pramonės ekosistemų veikimui ir vientisumui. Volfamas priverčia telefoną vibruoti. Galis ir indis reikalingi šviestuvuose naudojami šviesos diodų (LED) technologijai. Puslaidininkiams gaminti reikalingas silicio metalas. Vandenilio elementams ir elektro-lazeriams reikia platinos grupės metalų.

Daugelio svarbiausiųjų žaliavų pasiūla yra labai koncentruota. Pavyzdžiui, Kinija patenkina 98 proc. ES retųjų žemių elementų (RŽE) poreikio, Turkija – 98 proc. ES borato poreikio, Pietų Afrika – 71 proc. ES platinos poreikio ir net didesnę dalį platinos grupės metalų – iridžio, rodžio ir rutenio – poreikio. ES hafnio ir stroncio poreikį tenkina pavienės ES bendrovės.

Europos šalių geologijos tarnybų asociacija (EuroGeoSurveys) vykdo įvairius su mineralinėmis žaliavomis susijusius projektus, teikia informaciją Europos komisijai. LGT yra šios asociacijos narė nuo 1994 metų.

Europos inovacijų partnerystės žaliavų srityje ekspertinėje grupėje (Commission operational expert group of the European Innovation Partnership on Raw Materials (E03392) Lietuvos geologijos tarnybą prie Aplinkos ministerijos atstovaus Tarnybos direktorius Giedrius Giparas.

Akmeninė eglutė

V. Maslausko nuotr.

Jonavoje įkurtas kalėdinių eglučių miestelis, įžiebtas per 70 rajono įmonių eglučių, tarp kurių puikuoja nuostabi eglutė, pagaminta iš karjere UAB „Rizgonys“ iškastų akmenų. Sumanymo autorius Vytautas Maslauskas.